

וובינר שטחים חקלאיים כמסדרונות אקולוגיים

ממשקים ותהליכים לקידום קישוריות אקולוגית במועצות
אזוריות – נסיון מאצבע הגליל

ד"ר הילה שגיא, רכזת שטחים פתוחים ותכנון סביבתי

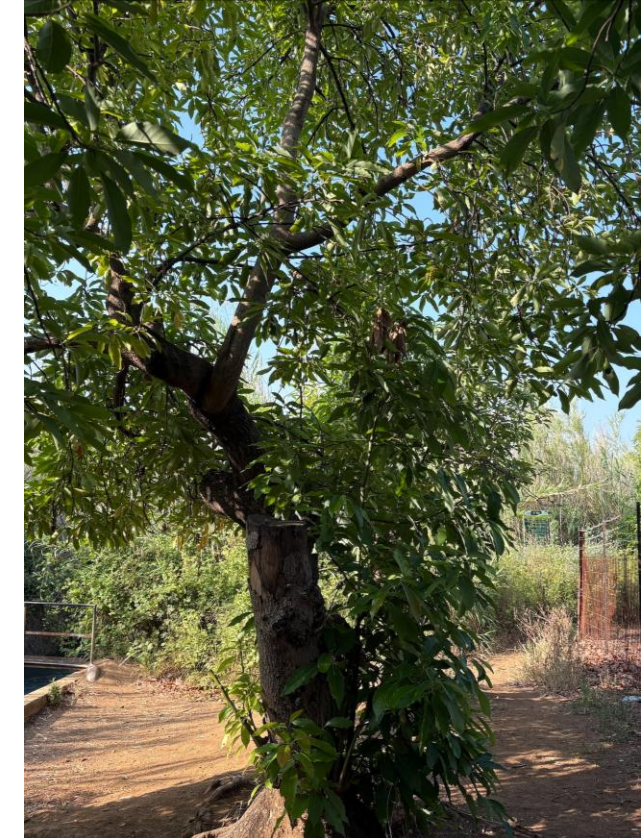
היחידה הסביבתית האזורית

מועצה אזורית הגליל העליון

גידור לצד נחלים

- גידור בין שטחים חקלאיים לנחלים

• גידור סביב הדן – שטחים חקלאיים בדפנה

גידור נחל שניר – החצבאני גדר סביב בית הילל

ליד בית הילל

מוא"ז הגליל העליון

סקר, ניתוח והערכה של טבע ומורשת האדם - דו"ח סופי

נטע פרידמן, בר שמש, נעם שגב, עמית מנדלסון, רונה וינטר-לבנה, סיוון קויפמן, גולדי יורקוביץ, אחיקם גרא, אחיעד שדה, לירז כברה-לייקין, עומרי יהודה שרמן, אורי ערד, איתן רומם, אמיר פרלברג ואורי רמון

מוא"ז גליל עליון

סקר טבע תעלות הירדן בעמק החולה

דו"ח סופי

ענבר שניצר, נעם שגב, נעמי מרגלית, יוני לבנוני, איתן רומם, אחיקם גרא, לביא קורן, דניאל ברקוביץ, רונה וינטר-לבנה, אמיר פרלברג ושמואל יידוב.

הסקר בוצע במימון הקרן לשמירה על שטחים

רגישות אקולוגית של תעלות שמירת המפלים בפרויקט החולה

דו"ח שלב א'

ענבר שניצר, נעם שגב, בר שמש, רונה וינטר-לבנה, איתן רומם, אמיר פרלברג ואורי רמון

הסקר מבוצע במימון הקרן לשמירה על שטחים

פתוחים, רשות מקרקעי ישראל

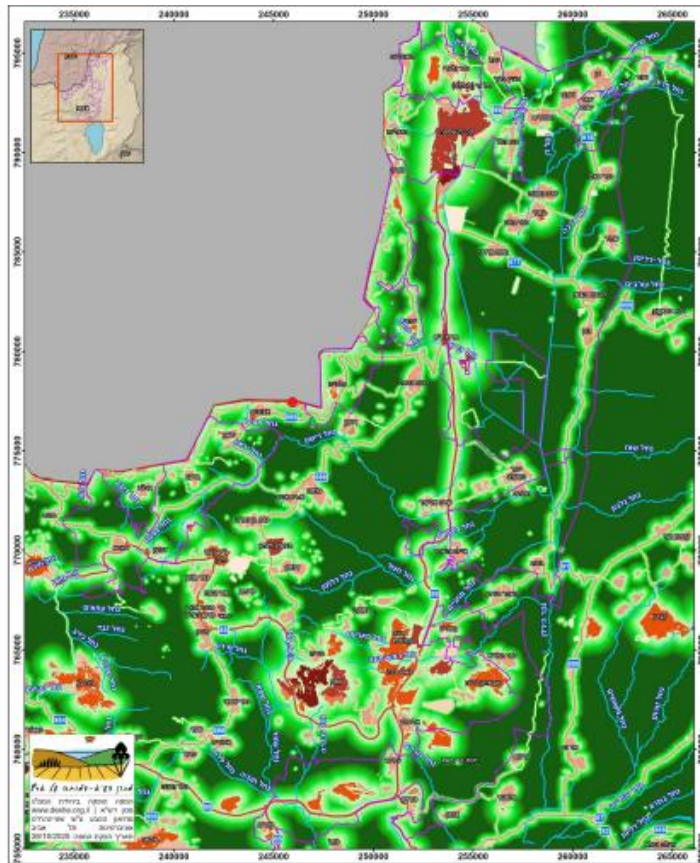
כסלו התשפ"ה - דצמבר 2024

סקרי טבע בגליל העליון – ביצוע מכון דש"א

מפות שטחים פתוחים בשימוש בתכנון

שכבת רצף שטחים פתוחים
– מכון דש"א

שכבת מסדרונות אקולוגיים
– רט"ג

תכנית אב לשטחים פתוחים
המועצות האזוריות הגליל העליון ומבואות החרמון

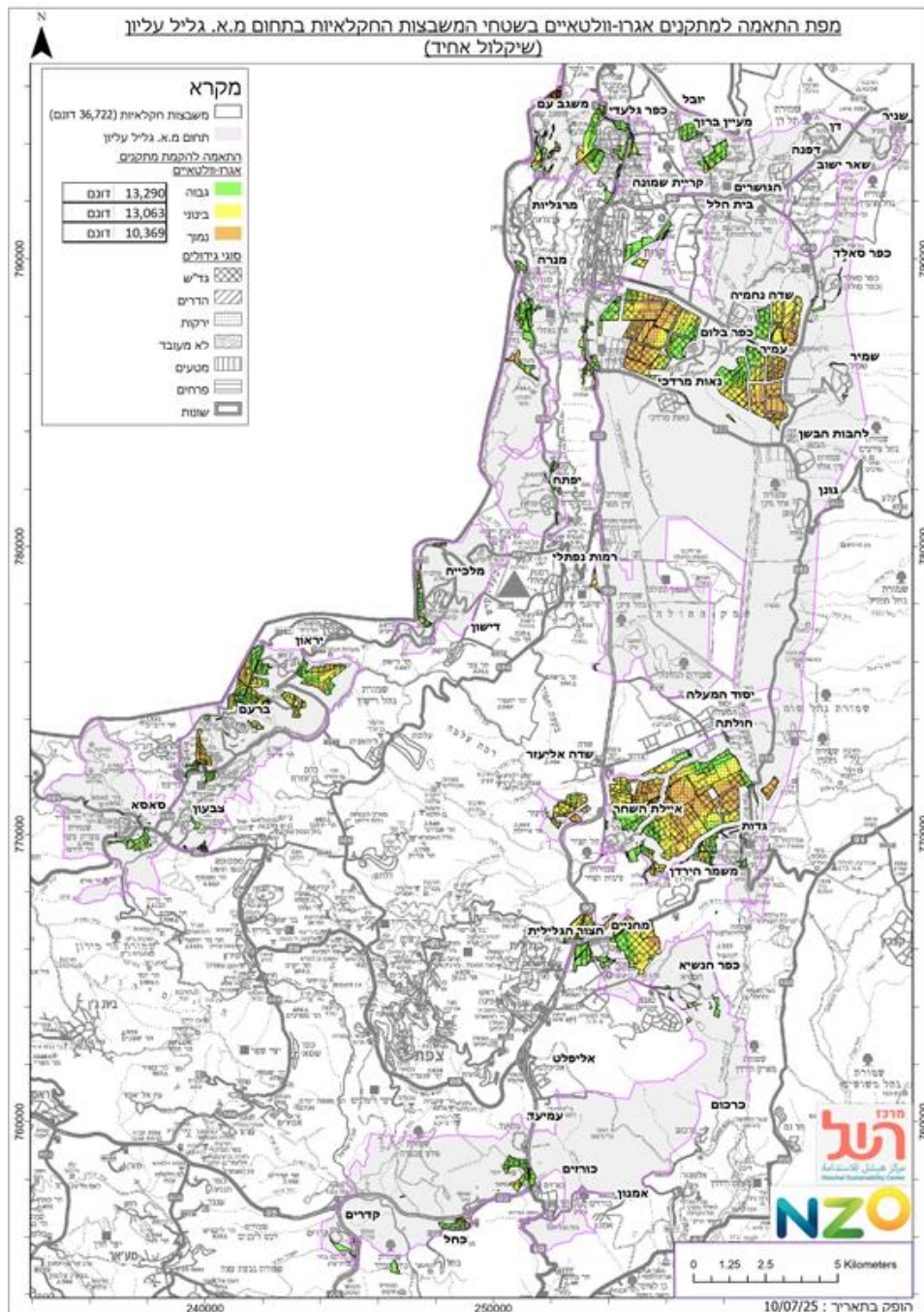

תהליך שיתופי להכנת מסמך מדיניות להקמת מתקני אגרו ופוטו וולטאי

מיפוי שטחים פוטנציאליים ותעדוף אקולוגי על פי מיקומו על מפת
המסדרונות האקולוגים

מיפוי שטחים
פוטנציאליים
עם תעדוף
אקולוגי לפי
מסדרונות
אקולוגיים
קרבה
לתשתיות
ושבילי טיילות

מסמך מדיניות

עבור הקמת מתקנים פוטו-וולטאיים קרקעיים

ואגרו-וולטאיים במועצות האזוריות הגליל

העליון ומבואות החרמון - עשרה עקרונות

10 עקרונות מדיניות

מאי 2025

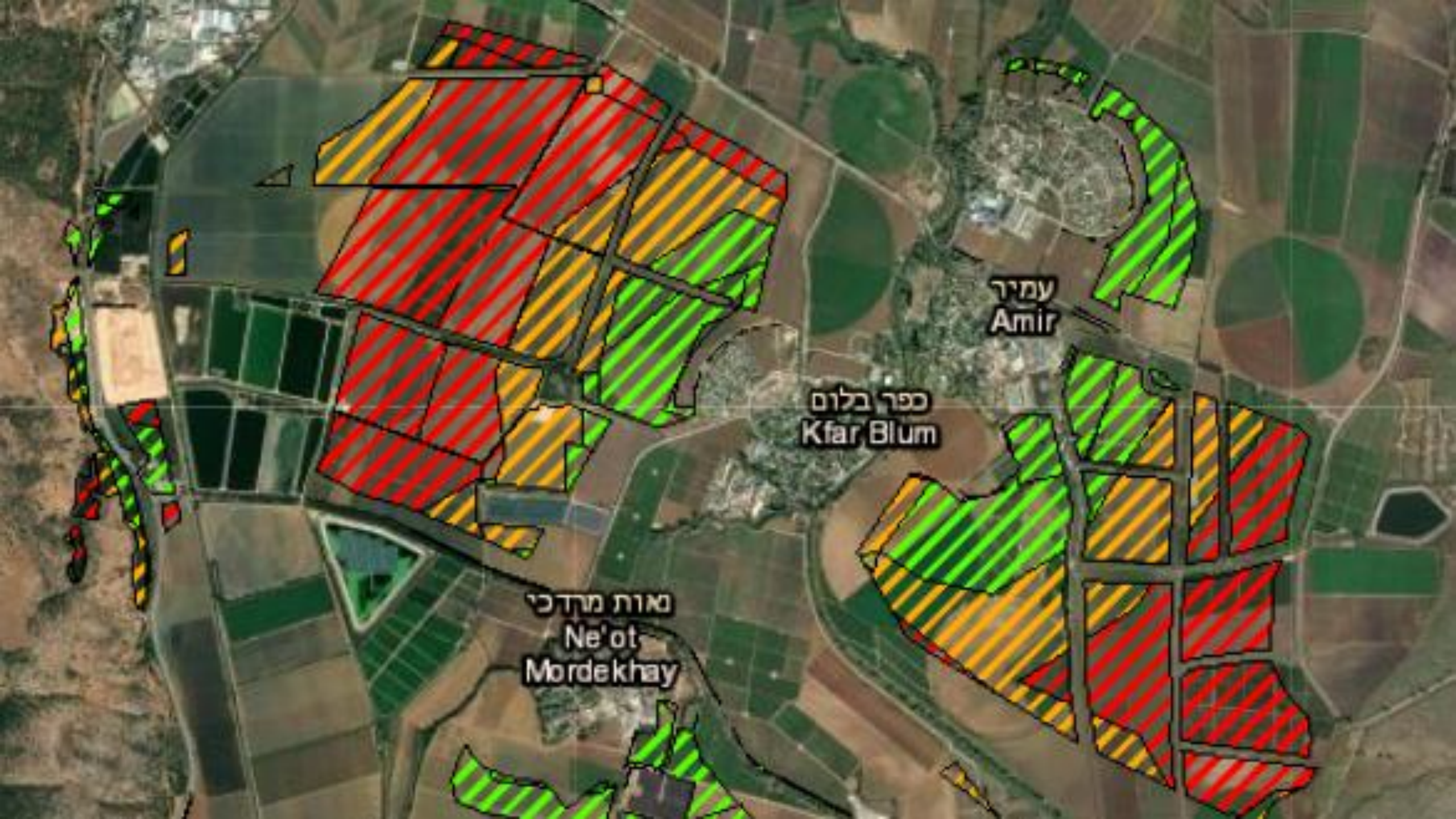

מועצה אזורית
מבואות החרמון
איכות חיים אחרת בין חרמון לכנרת

מועצה אזורית
הגליל העליון

מרכז
הל

פתרונות
לאקלים
מקומי
אקלימא

עמיר
Amir

כפר בלום
Kfar Blum

נאות מרדכי
Ne'ot
Mordekhay

כפר סאליד

שדה חמיה
עמיר
Amir

כפר בלום
Kfar Blum

נאות מרדכי
Ne'ot
Mordekhay

אגרו וולטאי הגושרים – 55 דונם מעל ענבי מאכל

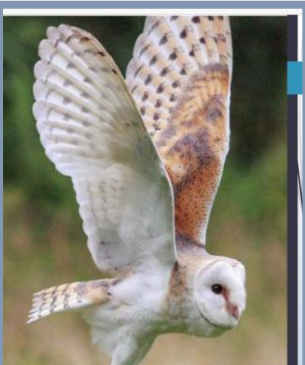

יעד של היחידה הסביבתית

- קידום אמנה לחקלאות ידידותית לסביבה בגליל העליון
הגליל העליון כמרחב לקיימות
- קידום פרויקטים בממשק חקלאות וסביבה

פרויקטים אזוריים לקידום חקלאות ידידותית לסביבה

תנשמות ובזים
כמדבירים
ביולוגיים

פרויקט הזבוב

חקלאות ידידותית יותר לסביבה – פרויקט יישומי של הדברה
משולבת בעמק החולה – אקולוגיה וסביבה

מגיעות למוקד: "תלונות תושבים על רעש
בשעות הלילה והבוקר המוקדמות, כתוצאה
מעבודת מרססי הספידר במטעים, ועל ריח
חריף של חומרי הריסוסים".

אמנה להגנת אגן ההיקוות של הירדן הצפוני
לחקלאות ידידותית לסביבה

מודל משולב לחקלאות
סביבתית: החברה
לחקלאות, משרד החקלאות
ניהול אזורי של כלל פעולות
הממשק החקלאי וסביבתו, תוך
כדי הפחתת גורמי סיכון
לבריאות הציבור והסביבה

היחידה לחקלאות וחדשנות גולן
GOLAN AGRI INNOVATION UNIT

חברה לחקלאות בגליל העליון
פיתוח חקלאי

מועצת הצמחים
המועצה לייצור צמחים ולשיווקם
The Plants Production and Marketing Board

25.2.25

ה' בשבט תשפ"ד

הדברה איזורית לפריזבוב הים-תיכוני

דוח מקצועי שנתי לאיזורי גליל-גולן (שנת 2024)

מוגש ע"י הצוות המקצועי

ד"ר מרים זילברשטיין, סמדר אידלן-הררי, דוד כהן-קלס, אביב צוברי וולרי אורלוב

שימוש מושכל בחומרי הדברה בשטחים החקלאיים בגליל העליון

תהליך של היחידה הסביבתית בשיתוף החברה לחקלאות

מטרה: אמנה אזורית/הסכמות להפחתת ריסוסים בשטחים החקלאיים לטובת האדם והסביבה בגליל העליון. העלאת מודעות לנושא.

- **רקע:** עודף ריסוסים בגידולי השדה.
- **פניות של תושבים לגבי ריסוסים.**
- **ועדת איכות סביבה של המועצה**

- **מיפוי שטחים** חקלאיים סמוכים ליישובים וטיילות
- **שיח עם החקלאים**, משרד החקלאות מדריכים, פקחיות, חברות גזר, ועוד

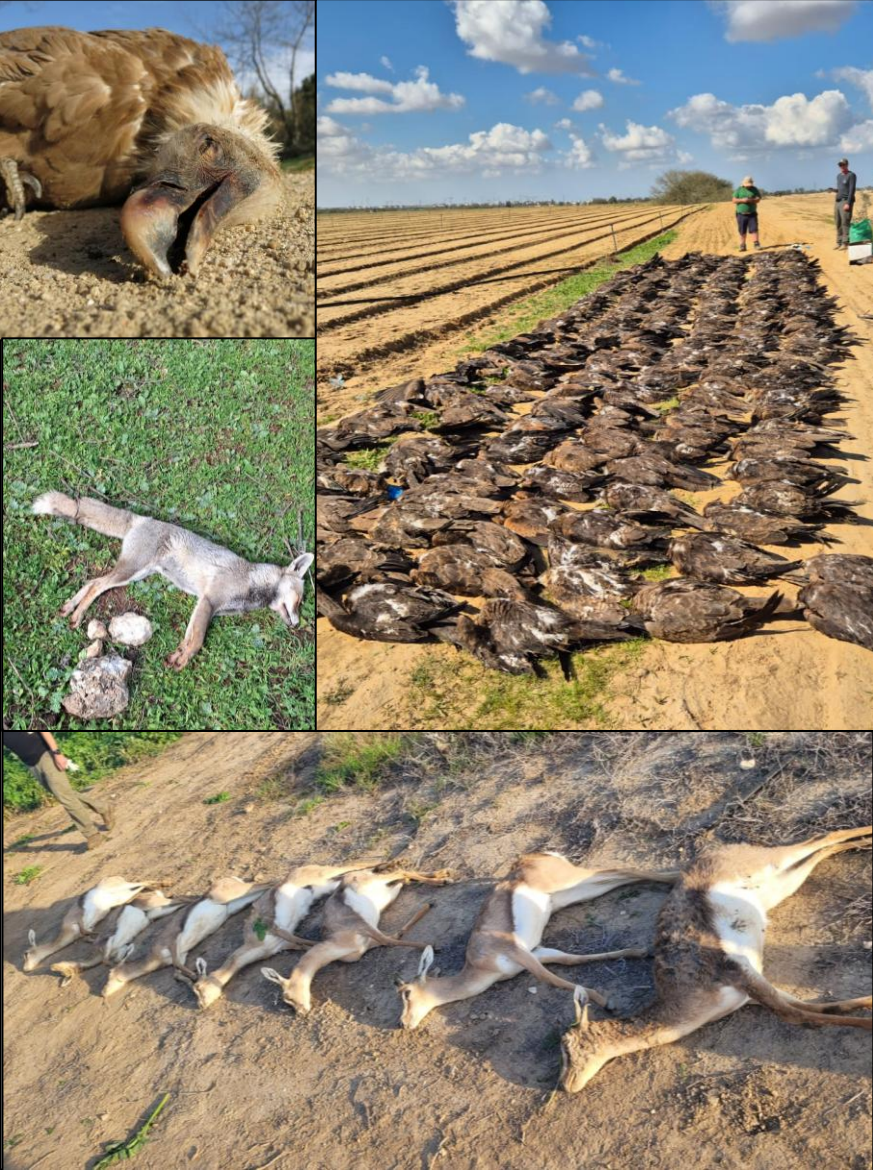

ציטוט מהראיונות

• "ברגע שיש הורדת מחיר של התוצרת החקלאית, וחומרי הדברה והדשנים עולים במחירים – החקלאים לא ינסו ממשקים סביבתיים והפחתת חומרי הדברה על חשבונם". (חקלאי)

פרויקט לצמצום הרעלות של חיות בר ובריאות התושבים הנובעות מחומרי הדברה חקלאיים במוא"ז גליל עליון

במימון הקרן לשטחים פתוחים פרויקט בשיתוף רט"ג, המ.א. הגליל העליון, מו"פ צפון ותל חי

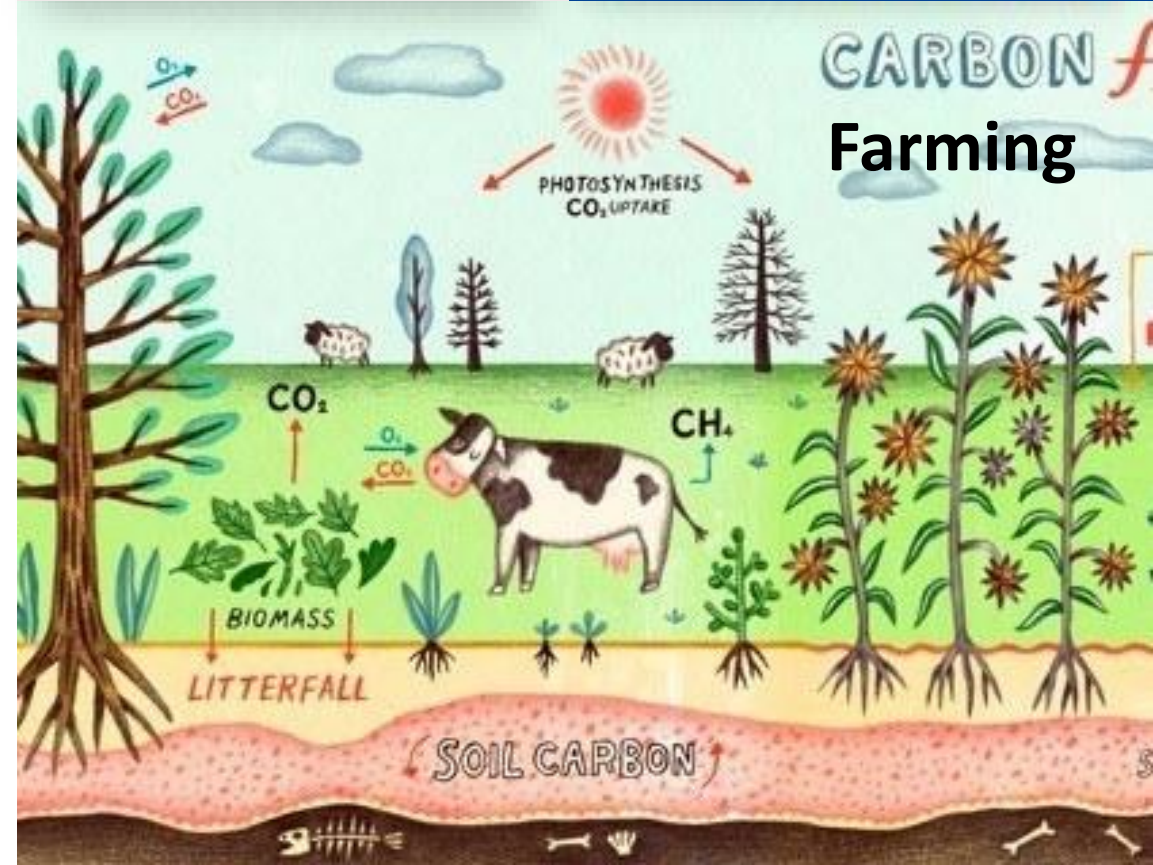
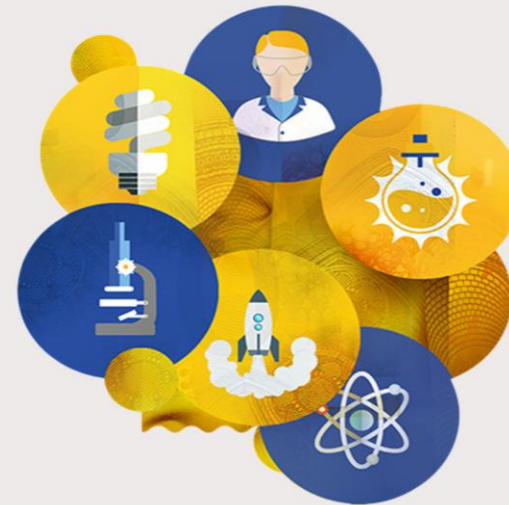
- חומרי הדברה חיוניים לקיום חקלאות מודרנית, אך שימוש לא מדויק בהם פוגע בחיות הבר, בבריאות הציבור, בסביבה ובמערכות האקולוגיות.
- מתועדים כ-50 ארועי הרעלה בשנה מחומרי הדברה.
- מטרת הפרויקט לבצע פעולות דיוק ומחקר ליצירת ממשק ריסוס בגידולים המרכזיים במרחב, להפחתת פגיעה בחיות הבר והציבור.
- תהליך המחקר כולל: ראיונות עם כלל בעלי העניין הקשורים בנושא ומחקר יישומי בשלושה חלקות מחקר בשלושה מוקדים מרכזיים בעמק החולה

מענק Horizon Europe

LILAS4SOILS
CARBON FARMING

- בקונסורטיום: צרפת, איטליה, ספרד-פורטוגל, יוון וישראל.
- שותפים מישראל: מיגל, מועצה אזורית הגליל העליון, וגרנות.
- מטרה: לטפח את "חקלאות הפחמן" באגן הים התיכון ואת המעבר לאדמה בריאה, מערכת אפס פליטות וחקלאות מחדשת ומקיימת בתהליך CO₂ creation עם החקלאים.
- כיום פועלים עשרה אתרי מחקר בגליל העליון מסוגים שונים שמתנסים בממשקים שונים של חקלאות מחדשת.
- מעבדה חיה RAGIL לחקלאות מחדשת והתמודות עם משבר האקלים והעשרת המגוון ביולוגי

סוגי אתרים וחלקות הביקורת

מטעים

גידולי שדה

כרמים

ממשקים

כגון:

גידולי

שירות

משארי

שדה

מרעה

בקר

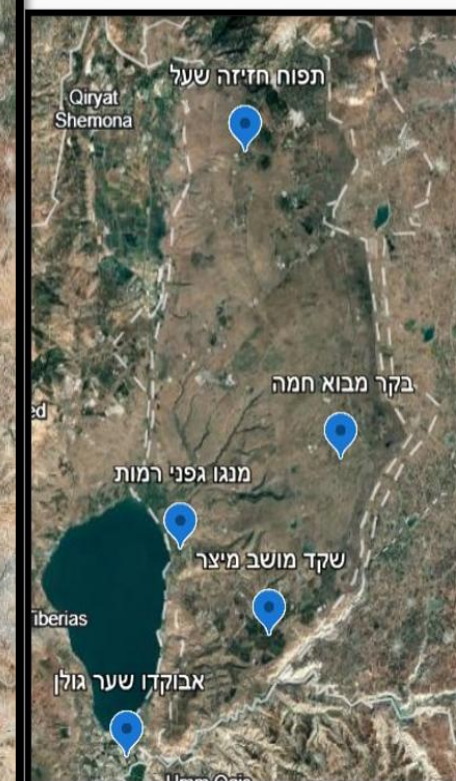
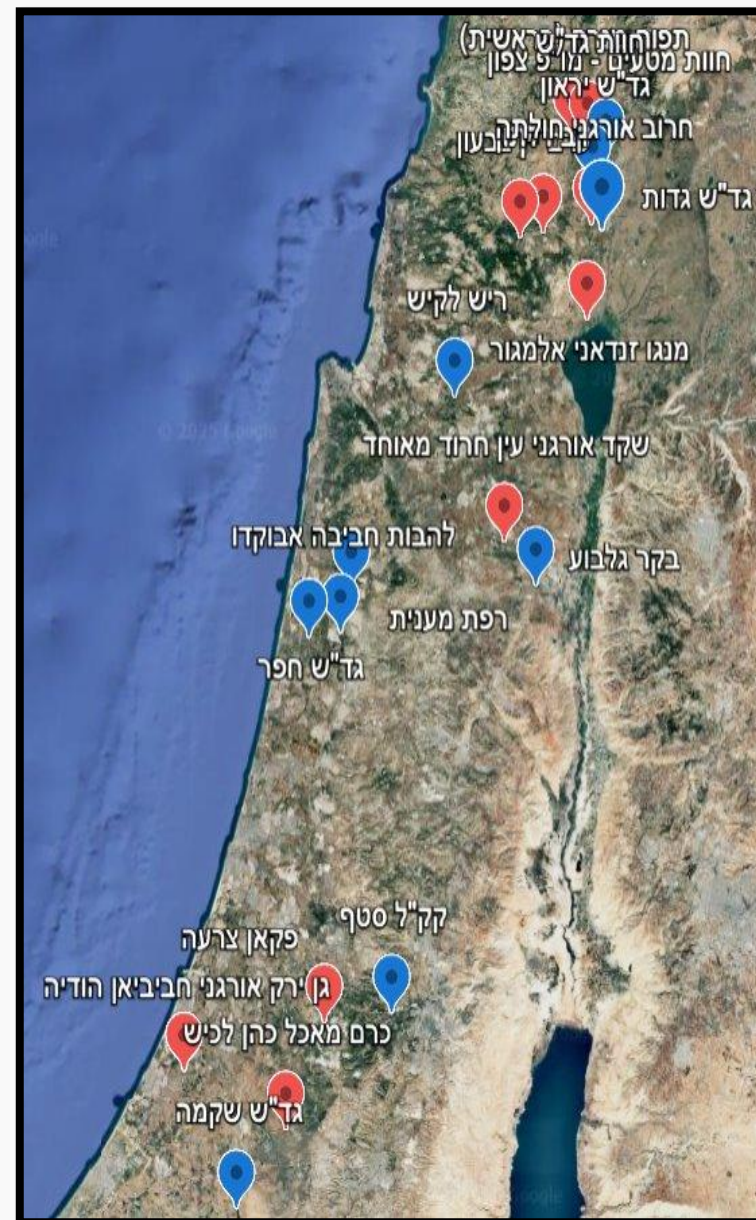
רפת

משקי

ירקות

חקלאות

יערנית

החוזה החינוכית-חקלאית סביבתית-אקלימית בגליל העליון בחוזה המטעים לצד הירדן

מנהלת נחלים ושטחים פתוחים

הגשת קולות קוראים

הגשת קולות קוראים קק"ל – אגף אקלים

1. קול קורא: מימון פרויקטים למלכ"רים וארגוני חברה אזרחית

2. קול קורא למועצות: תכנית "אקלים אזורי"

• פרויקט בנושא: פיתוח והטמעת מתודולוגיה לתמיכה בחקלאות בת־קיימא בתוכניות ארוכות טווח של מועצות אזוריות, במטרה לחזק את החוסן האקלימי של החקלאות תוך שמירה על הסביבה ו. זאת דרך: שיפור היצרנות והרווחיות החקלאית.

שותפים:

- הילה אקרמן השילטון האזורי, אגף חקלאות וסביבה
- לירון ישראלי
- מועצה אזורית גזר
- מועצה אזורית עמק המעיינות
- מועצה אזורית הגליל העליון

הגשה לקול קורא של טבע ביז

הגשה של החברה לחקלאות עם היחידה
הסביבתית האזורית

תמיכה בחדשנות ובניהול סיכונים אקולוגיים במגזר העסקי והחקלאי

קול קורא

לתמיכה בהטמעת שיקולי המגוון הביולוגי
בחברות, בדגש על מגזרי הבניה, תשתיות,
חקלאות, אנרגיה ומים

- ממשק ליצירת חיץ בין השטחים החקלאיים לנחלים בערכיות אקולוגית גבוהה
- לצמצום סחף קרקע וזליגת מזהמים בעזרת רצועות חיץ מבוססות צומח.
- מודל לתקצוב ויישום הפתרון בשטח והטמעת ממשקים יעילים בקרב חקלאים.
- בחינת כלים: גידולי שירות, צמצום ריסוסים, טיפול במינים פולשים, העשרת המגוון.

המרחב החקלאי בנקודת מפגש שדה נחל – מודל מוצע

חקלאות אינטנסיבית

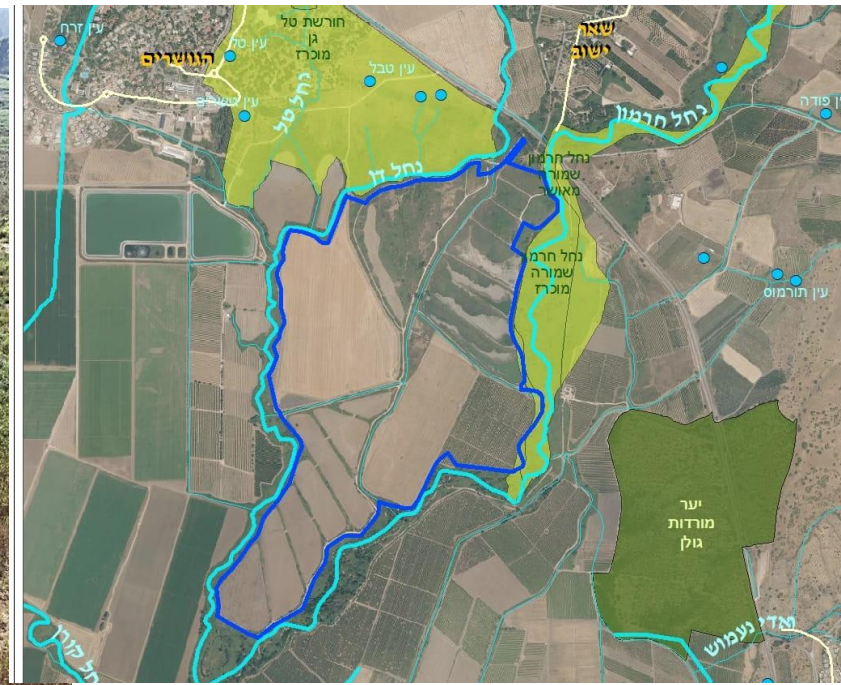
חקלאות אקסטנסיבית

צמחיית גדות טבעית

נחל

הגשה לקש"פ מנסורה – שיקום אקוהידרולוגי בבריכות הדגים במנסורה

- הסבת בריכות דגים נטושות שאינן נושאות רווח כלכלי, לשני שימושים: ליצירת אוגר תת קרקעי שישמש להשקיה חקלאית ושיקום בתי גידול לחים - rewilding
- התמודדות עם משבר האקלים, מעקב אחר השפעה על איכות המים.

הגשות לקרן שטחים פתוחים - הגליל העליון

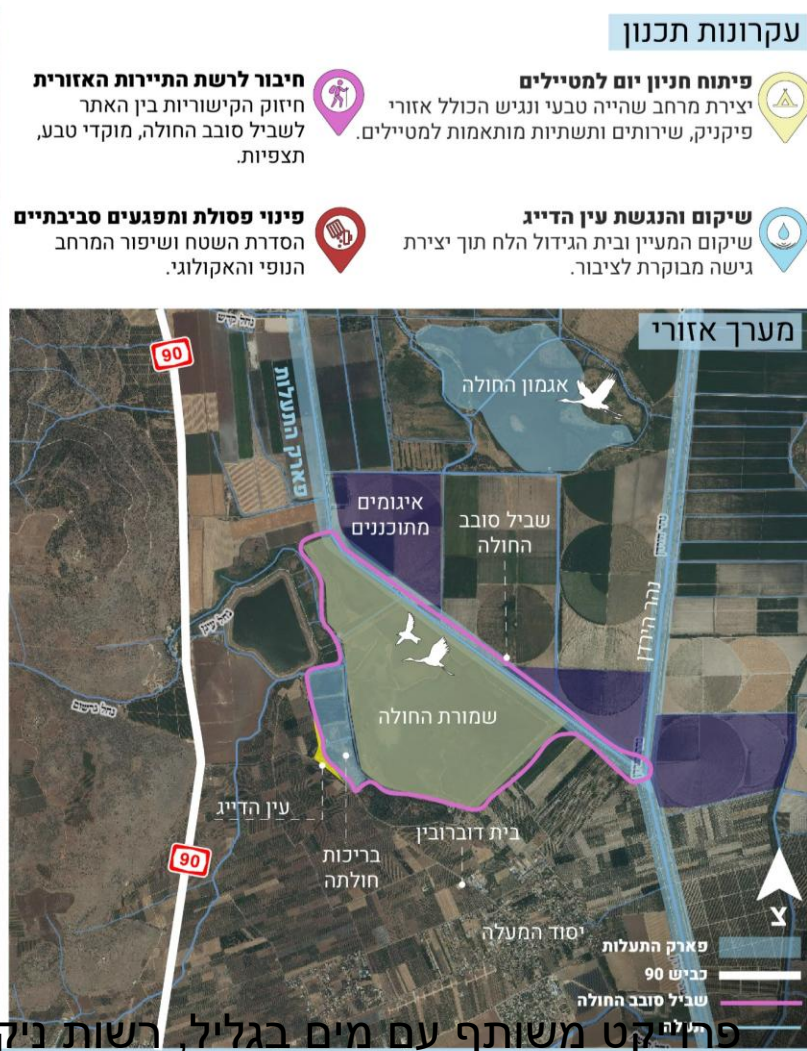
מסלול בתי גידול לחים - אקלים - שלב ב' של הפרויקט rewilding ואוגר

מבט מהמיזם הכלכלי לבריכות חולתה

חתך | מצפור הצפרות אל בריכות חולתה

עקרונות תכנון

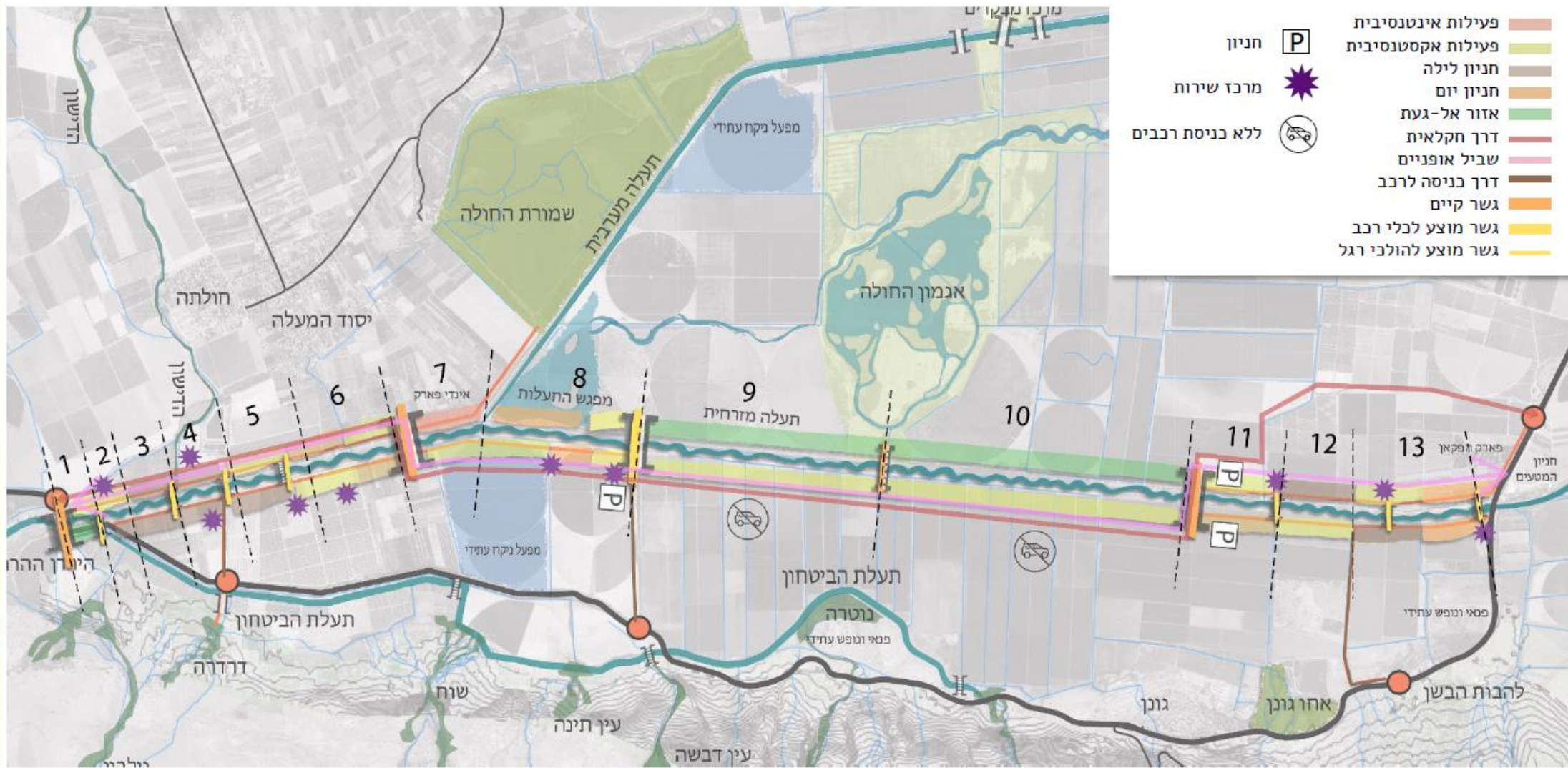
- פיתוח חניון יום למטיילים**
יצירת מרחב שהייה טבעי ונגיש הכולל אזורי פיקניק, שירותים ותשתיות מותאמות למטיילים.
- שיקום והנגשת עין הדייג**
שיקום המעיין ובית הגידול הלח תוך יצירת גישה מבוקרת לציבור.
- חיבור לרשת התיירות האזורית**
חיזוק הקישוריות בין האתר לשביל סובב החולה, מוקדי טבע, תצפיות.
- פינוי פסולת ומפגעים סביבתיים**
הסדרת השטח ושיפור המרחב הנופי והאקולוגי.

פרויקט משותף עם מים בגליל, רשות ניקוז נחל, ק. חולתה ורט"ג. להחיות את תא השטח של בריכות חולתה. רשות הניקוז פרויקט מפעל ניקוז לנחל אליעזר להסתת הנחל לכיוון הבריכות.

הגשה למסלול סקר בקש"פ–
שמירה על איכות מי הנחלים באגן היקוות כנרת

נחלים כמסדרונות אקולוגיים
שיקום נחלים ותעלות במרחב

פארק נחלי החולה

שיקום התעלה
המזרחית

תעלת הביטחון

שיקום תעלה מערבית אגמון החולה

מפעל ניקוז נחל דיסון וטיילת

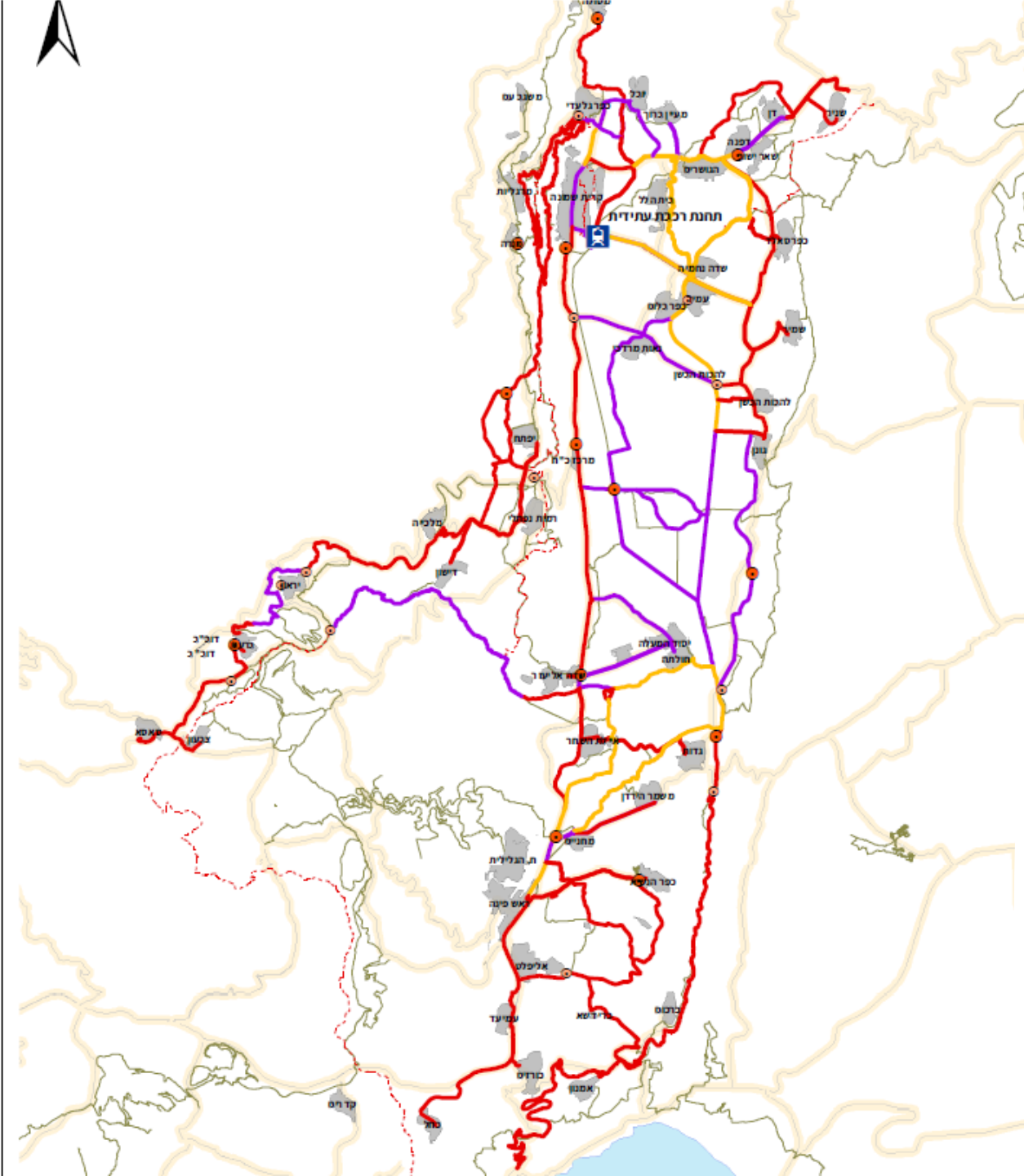
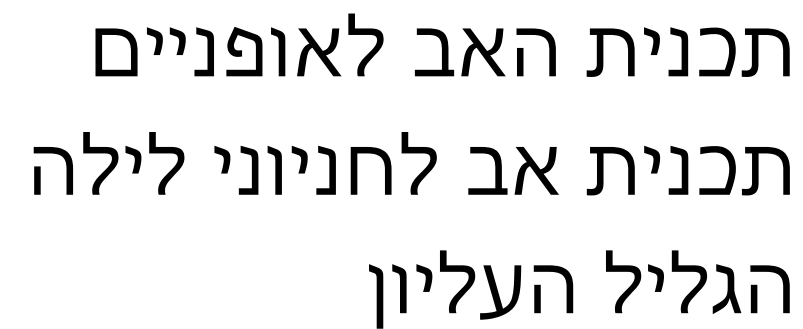
בצהוב – תחום ההתייחסות
באדום – גבול התוכנית

תוכנית אב, יער וממשק הרי נפתלי

- **ממערב ומצפון** – גבול המדינה
- **מזרח** – כביש 90, כולל הרחבה להר שחומית וחורשת קק"ל.
- **דרום מערב** – תוכנית ברעם-מלכיה-סאסא, עד למושב עלמה. משם נצמד לגבול מושב עלמה ונחל חצור.
- **דרום** – הקצה הדרומי של תחום ההתייחסות - מלווה קווי שלוחות טופוגרפיות עד לכביש 90.

סיכום

- תכניות אב לשטחים פתוחים
- סקרי טבע
- הגשת קולות קוראים לקידום הנושאים
- פורומים ותהליכים משתפים ומנהלת

